

ÇİNGİZ ƏLİOĞLU

ŞEİRLƏR

“YAŞAYAM GƏRƏK”

Əlhəd daşı - baş qardaşı,
Sirdaşım bir yorğun ürək.
Bu ürəklə mən bu daşı
Daşıyam, daşıyam gərək.

Söz bülövdü, qələm hanı? -
Qələm dedim, xışı tanı.
Bu bülövlə bu kotanı
Qaşıyam, qaşıyam gərək.

İynə ilə gor qazıram,
Bir gün ölsəm də razıyam.
Mən ki bir dastan yazıram,
Yaşayam, yaşayam gərək...

1990

“MƏNƏ SARI GƏLƏN GƏLİN”

Mənə sarı gələn gəlin,
Namxuda, kimin yarısan?
Göydə ay - bir para qalıb,
Yoxsa sən də bir yarısan?..

Mənə sarı gələn gəlin,
Nəfəsmisən, küləkmisən,
Söylə neçə gülzar qəlbi
Viran qoyub, kül əkmisən?..

Mənə sarı gələn gəlin,
Qədəmindən yar inciməz.
Yanağından iltifatla
Öpüş alan yel inciməz.

Mənə sarı gələn gəlin,

Qəlbimi qübar eyləmə.
Mənə sarı gələn gəlin,
Gəl, əğyardan ar eləmə.

Mənə sarı gələn gəlin,
Sarıl boynuma-boynuma.
Al bu gözü giryan olmuş
Yarı qoynuna-qoynuna...

1981

“DAĞLAR”

Bir səs yuvarladım dərə dibinə
Diksinib oyandı yuxudan dağlar.
Yığdı ayıları kaha cibinə
Qartalı qoynundan ürküdən dağlar.

Bu görüş nə şirin, nə xoş görüşdü,
Zirvədə dodağım qarla öpüşdü.
Qəlbə işıq düşdü, gözə nur düşdü
Silkinib çıxanda kürkündən dağlar.

Havanla dərmanlı, davalıyam mən,
Səndən ayrılalı havalıyam mən,
Kimə əmanətəm, həvaləyəm mən...
Yanına dönmüşəm sürgündən, dağlar...

1986

“DÜNYA, MƏNNƏN DANIŞ GÖRÜM”

Dünya, boyun bircə qarış...
Qarı dünya, qımış görüm.
Ürəyimdə yağ qalmamış,
Dünya, mənnən danış görüm.

Yolların yüyrəkdi sənin,
Yerişin küləkdi sənin.
Olanım - ürəkdi mənim,
Dünya, mənnən yarış görüm.

Niyə belə yaraqlısan,
Hansı fikir, soraqlısan,
Mən haqsızam, sən haqlısan,
Dünya, mənnən vuruş görüm.

A qırışmal, gidi dünya,
Neynədin igidi, dünya?
Mən bilmirəm, sən bilirsən...
Dünya, mənnən barış görüm.

1979

“AH, MODA! MODA”

Ah, moda! Moda!

Necə bələdir,
Nə dərdidir moda! -
Moda çıxardan
Düşəydi oda...

Bu gün şal dəbdir,
Sabah - çitindir.
Modla yarışmaq
Yaman çətindir!

Ah, moda, moda.

Şiltaq ilahə!
Səni qarğıyan
Batar günaha...

Moda şirindir,
Moda acıdır.
Moda yaraşığı,
Moda... acıqdır!

Moda dərində,
Moda üzdədir.
Moda - ürəkdə,
Moda sözdədir.

Moda mürəkkəb,
Moda sadədir.
Moda - şahzadə!
Moda... gədədir.

Ah, moda, moda,
Zat-aliləri!
Bizmi seçirik.
Sənmi bizləri?

Bəzən baxırsan,
Baş açmaq olmur.
Di gəl ki moddur,
Heç qaçmaq olmur.

Bu necə fason,
Necə ədadır!
Bu necə dəbdir.
Necə modadır?!

Modadır... dəbdir...
Odlayır, hərbdir!
Dərmandır, həbdir!
Əladır, dəfdir!

Ah, moda, moda!
Bir ömrüm vardı
O da yolunda gedəcək bada...

“QARABAĞIM – QARA BAĞIM”

O dağalara sarı
gedən o uşaqların
toylarına çox vardı,
toy yaşına çatmadılar.
O dağalara sarı
gedən o uşaqların
ana gözü oxşayan
boylarına çox vardı hələ.
öz boylarına çatmadılar.
Nə deyib getdilər,
niyə getdilər?..
And içmişdilər
Halal südə, hala çörəyə.
And içmişdilər
ayaqlarının altındakı ana torpağa,
quma, kəsəyə,
çınqıla, daşa.
Belə müqəddəs and olan yerdə
kimdi baxan boya,
kimdi məhəl qoyan yaşa?..
Getdilər, getdilər
dağlara sarı.
Getdilər
yanar kökslərində,
odlu sinədə
qərənfil bitirməyə, gül bitirməyə.
Getdilər ulu, əbədi dağlardan
əbədi ölümsüzlük gətirməyə...

may, 1988

“MƏNİM BU HƏYATLA ÖZ HESABIM VAR”

Mənim bu həyatla öz hesabım var,
Bilirəm pislük nə, yaxşılıq nədir?
Yaşamaq - kimçün oyun, əyləncə,
Mənimçün gündəlik mübarizədir.

Bilirəm dadını halal çörəyin,
Yerində deyilmiş ötkəm sözün də.
Xoşbəxtəm o vaxt ki, dostu gərəyəm,
Düz baxa bilirəm düşməni gözüne.

Bir ömür yaşaram - narahat, çətin.
Arxamca daş atan olsa da, nə qəm.
Nəsillər rahatca keçsinlər deyər
Atılan daşlardan bir yol döşəyəm!

1972

“ÇİPPİR-ÇİPPİR TƏR TÖKÜR”

Çıppır-çıppır tər tökür
pambığ çöpü, çırpı yığan.
qamış kimi, çubuq tək
yağış çırpır
çöldəki çoban-çoluq,
əkinçi-biçinçini.
allah insaf versin
əzrayılın tutanda cini
cüzam çırpır həyat ağacından
insanları tut kimi.
çırpılırıq...
qayğılıların çalağan çaynağında
çırpınır insan.
daha nə çirt-pırtı təmiz söhbətin, -
çoxumuz o dünyamızı da
qazana bilmədik, -

çırthaçırt qaynayır cəhənnəmdə tiyan...
... hər səhər eyvandan
yataq ağını
küçəyə çırpdıqca arvad
hissə-hissə eşiyə
çırpıldığını
hiss edirəm mən də...

“KİMLƏR Kİ SƏNİN...”

Kimlər ki, sənin
Al qanından içiblər,
Daha səndə işləri yox,
Təqsirindən keçiblər.

Kimlərə ki, sən
Qan uddurmusan,
Rahat yata bilərsən, –
Günahından keçiblər.

Kimlər ki, səni
Min kişidən seçiblər,
Əmin ola bilərsən,
Kəfənini biçiblər...

Avqust, 2008.

“BOŞALMIŞ BƏDƏN SATILIR”

Boşalmış bədən satılır...
ruhun tərək etdiyi can
icarəyə verilir.

necə mat qalması adam

bakıda
bakirə çıxır
bəlkə də
onuncu kərə
kirayə verilən əndam...

Avqust, 2008.

“YAXŞI VƏ PİS”

Yaxşı – pisin pis olması,
pis – yaxşının pis olmasıdır.
nəticə – dördün ikiyə nisbəti,
isbata ehtiyac olmayan tənlik.
yaxşılar – təkəm-seyrək,
pislərin tingliyi
tünlükdür, tünlük...

Avqust, 2008.

“MUSİQİ”

Musiqi, ey saqi, musiqi çağır...
Muskat şərabı tək çuğlaşın bizi.
Musiqi taktının mustanq atları
O göylər tağına bağlasın bizi!

Musiqi ecazı müstəcəb, saqi...
Bişdik bu kürrənin mis tavasında!
Müstasna olaraq müsbət musiqi
Qoparır bizi yer müstəvisindən.

Bilir sabiq dostlar, o sabiq ərlər

Musiqi, tək ağam, tək sahibimdir!
Mənimçün deyil bu müsabiqələr,
Göy üzü, göy səma müsahibimdir.

Kimsəni qınamaq missiyam deyil...
Müstəntiq deyiləm sındırıb-sökəm.
Vallah, bu şuluqluq, pis qiyam deyil,
Müsəlləh sadıqəm, müsəlmanam mən.

Müsaidənizlə... musiqi, saqi...
Demə, nə müstəbid müsafirim var!
Haçandır səsləyir o göylər bağı,
Mənim də oraya bir səfərim var...

İyul, 2008

“BAŞAĞRI”

İşimdən-gücümdən gəl qoyma məni,
Məndə vaxt hardandı söz güləşdirəm.
Yaş o yaş deyil ki, payız şum əkib,
Yazda başsaq yığam, boş küləş dərəm.

Dərdim dərs almaqdı, dərz bağlamaqdı,
Ərzi düşündürmək, ərz aqlatmaqdı.
Səninki bənd olub bənd saxlamaqdı,
Düz adam gedəni yoldan eyləməz.

Bir yetim bəndəyəm nənə-dədəli,
Deyəndə sözümlü dedim vədəli.
Bədənə bəndliyin nədir bədəli,
Bir boşqab bedana tut da eyləməz.

Kimdir söz bəddəyib dalcən tez danan,
Sözü dabanından əyri, tərş danan.
Axşam anlamadın, dur sülhdən dan an,

Day ərklə yapışma, yaxam tərklə eylə.

Nədir bu dığdıqlar, nədir bu dava,
Qırdı bu milləti evdə bəd hava.
Nə fayda, ha deyin, danış bedava,
Əyrilən düzəlmir, düz də əyilir...

...Durub, vallah, vurub tərəkmi yarsan,
Yenə də mənimçin istəkli yarsan!
Mən uca zirvəyəm, başımda qarsan,
Onunçün tükənmir başağrım mənim...

Avqust, 2008

“ƏN BÖYÜK SEVGİM”

Sən məni heç zaman tərklə etməmişən,
Mən səni hər zaman qoyub getmişəm.
Sən mənə heç zaman ərklə etməmişən,
Hər uzaq səfərə yola salmışan.
Bütün gəmilərin vida fitini,
Son vağzal zəngini özün çalmışan.
Hansı dayanacaq, hansı perronda
Mən ensəm görmüşəm sən qarşımdasan.
Yaxın limanlardan yola ötürüb,
Uzaq körfəzlərdə qarşılamışan.
Qızmar səhralarda azıbdır izim,
Şimalda dizədək qar şumlamışam.
Mən hara baş vursam bu nəhəng şarda
Görmüşəm hər addım, hər qarışdasan
Ürəkli olmuşam sənə söykənib,
Duymuşam, tanrı tək kürəyimdəsən.
O qədər təbii sanmışam bunu,
Demişəm qanımda, ürəyimdəsən.
Bildinmi dünyanın harasındasan?!
Gah zülmət gecənin zil qarasından,
Gah sübhün nurundan mənə baxırsan.
Kitabı açıram arasındasan,

İçirəm, mey kimi qana axırsan...
... Zaman, axan nəhr, bərəçi mənəm,
Səndən sənə yolda bələdçi mənəm.
Havan avazımda, sədan ədamda,
Nə qədər oxşarlıq olar adamda?!
Hər azan sözünün, itən səsinin,
Heç dilə gəlməyən yeni kəlmənin
Ardınca iz tutan ləpirçi mənəm.
Yaşa, ANA DİLİM, zindəda hətta
Sənə zindan döyən dəmirçi mənəm!

Yanvar, 2009.

“KABRİOLETDƏKİ KÜBAR”

Ax, kübar adam, ax,
sən ki, bir arxsan,
ax axa bildikcə,
axır baş bir gün,
bir axmaq axmazda
bənd alacaqsan.
kiçicik zərrəyə, damlaya dönüb
o uzaq göylərə hey baxacaqsan.

bu kübar o kübar
qanda kükrəyib
hələ ki, nə qədər qabartmır damar,
ax, ax kübar adam
kabrioletdə,
fitillə bir ömrün dolaylarında.

kabrioletdə
kibrli kübar kimsənə,
kibritim tükənib,
təkəbbüründən
bir an keçsənə! –
o külçə qızıldan
alışqanını,

nə olar, bir anlıq
mənə versənə.

vərdənə dünyanın
coju cocuyar,
fırlanıb bir yana fırladar səni,
mən fərsiz olmasam,
fərqinə var bir,
boynundan kim açar
çarxa dolanıb
canını çarmıxa çəkən o şərifi...

Avqust, 2008.

“HESAB DƏRSİ”

Gəl bir oyun oynayaq, –
Mən çıxan, sən çıxılan.
Görək qalıq nə olur,
Kimdir evi yıxılan...

Başqa bir oyun da var, –
Mən bölünən, sən bölən!
Elə endir baltanı
Uf deməsin bu ölən...

Bəs bu necədir səncə, –
Mən vurulan, sən vuran!
Səni qane edirmi
Həsib, söylə sən quran?!

Di gəl atam balası,
Axır tapdım çəmini!
Üstəgəldir əlası,
Birgə dadaq cəmini...

Yanvar, 2009.

“MƏN ŞEİRİMİN ÇOXUNU”

Mən şeirimın çoxunu
Gəzə-gəzə yazmışam.
Hər kəlmənin üstünə
Əsə-əsə yazmışam.

Xoşlamadım hap-gopu...
Hər sözə qanım hopub!
Canımdan can qoparıb
Kəsə-kəsə yazmışam.

Yandırmışam özümü...
Hər söz ocaq közümü?!
Gödək edib sözümü,
Kəsə-kəsə yazmışam.

Baxmadım qışa-yaza,
Qələm naşısı, dil qısa...
Sözdə lay qaza-qaza,
Aza-aza... yazmışam.

Çox çaşmışam qarırıb,
Söz dizimi xıxırdıb!
Gah özümdən darırıb,
Bezə-bezə yazmışam.

Bağlamadım bel yada,
Doğmam kaman, tar ya da!
Dil dediyin dəryada
Üzə-üzə yazmışam.

Dar mühit qəfəsini
Odlayardı nəfəsim!
Düşünmə ki, səsimi
Qısa-qısa yazmışam.

Hər bir misram mismardı, –

Mənə dəmir, mis ramdı!
Sözü döyüb israrla,
Əzə-əzə yazmışam.

Demə Çingiz qocalıb,
Murazından öc alıb.
Mən zirvəyə ucalıb,
Süzə-süzə yazmışam.

P.S.

... Şeir xudam, mən bəndə!
Şairdən söz düşəndə
Yada salın ki, mən də
Nəsə, nəsə yazmışam...

Avqust, 2008.